

Vai turpmāk skolā atzīmes neliks?

Andra Ozola, žurnāliste

Foto: pbs.twimg.com

Vai tiešām atzīmes vairs neliks? Kā es zināšu, kā manam bērnam veicas mācībās, vai mans bērns atbilst sava vecumposma standartam? Vai ir iespējama izaugsmē bez savstarpējas sāncensības un sacensības? Uz šiem un citiem vecāku jautājumiem, kas regulāri izskan saistībā ar pilnveidotā mācību saturu ieviešanu un pārmaiņām vērtēšanā, eksperti sprienda vecāku organizācijas „Mammamuntetiem.lv” un projekta „Skola 2030” diskusijā „Vai turpmāk skolā atzīmes neliks?” sociālajā tīklā „Facebook”. Par to, kā un kāpēc mainās skolēnu vērtēšana, kā ar vērtēšanu var veicināt skolēnu izaugsmi, diskutēja projekta „Skola 2030” vecākais eksperts Pāvels Pestovs un Mārupes ģimnāzijas direktora vietniece metodiskajā darbā Andžela Sokolova. Diskusiju moderēja „Mammamuntetiem.lv” vadītāja un trīs bērnu mamma Inga Akmentiņa-Smildziņa.

Kāpēc ir jāmaina vērtēšana?

„Lai ieviestu jauno mācību saturu, ir jāmaina vērtēšana, jo, tāpat kā konkrētu sasniedzamo rezultātu nevar iegūt, ja mācību procesā viens cilvēks tikai stāv priekšā un lasa lekciju, tāpat jāmaina arī vērtēšana: jāsālāgo process – mācīšanās un vērtēšana. Tāpēc mēs cenšamies aktualizēt vērtēšanu. Jāatzīst, ka vērtēšanai ir senas un nemainīgas tradīcijas. To zinām, jo mēs, vecāki, esam gājuši skolā un tagad mūsu bērni 10–12 gadus ir gājuši skolā. Un te pēķši – izmaiņas! Jāatzīst, ka šīs izmaiņas būs ilgtermiņā un izaicinošas,” sacīja P. Pestovs.

Ir plānots, ka pirmajās trīs klasēs vērtēšana notiks tā, ka bērns ar skolotāja pamudinājumu varēs saskatīt, cik tālu ir ticis, cik var izdarīt, un būt pārliecināts par to, ko var izdarīt. Un arī vecākiem ir jābūt pilnīgi skaidrībai: es redzu, cik tālu mans bērns ir ticis, cik tālu ir aizgājis pēc vienas nedēļas un vai pēc trim nedēļām to jau ir apguvis. Nebūs pieļaujama situācija, ka vecāks nezina. Un vecākiem ar bērniem sarunas būtu jāvirza, vairāk uzdot jautājumus: kāpēc tev nav iznācis tikt tik tālu, cik gribēji, nevis, ieraugot, ka bērnam ir atzīme „septiņi”, tikai nopriecāties, ka tas ir labi, paskaidroja P. Pestovs.

Lai bērnus motivētu ilgtermiņā, viņaprāt, situācijā, kad skolotājs uzdod pārbaudes darbu, vajadzētu domāt – ko es no šī darba iemācišos. Jāsaprot arī, ka pārbaudes darbs nebūs vienīgais pārbaudes veids. Pārbaudes darbs var būt arī laboratorijas darbs, pētnieciskais darbs vai projekts, un tur vērtēšanai būs vēl nozīmīgāka loma, uzskata P. Pestovs.

Savukārt A. Sokolova pastāstīja, ka savā skolā, kas ir projekta „Skola 2030” pilotskola, ir procesā un izmē-

ģina dažadas jaunas pieejas. „Mēģinām iet prom no lielā atzīmju kvantuma, izmantojam arī pašvērtējumu, jo ar šādu pieeju bērns visu laiku ir iesaistīts procesā un viņam ir grūti no tā izvairīties,” teica A. Sokolova. Uz aicinājumu minēt kādu piemēru skolotāja norāda gatavošanos atstāstījumam latviešu valodā. Lai atstāstījums būtu perfekts, klasē izrunājam, ko darīsim sākumā, ko pēc tam, ko piemācīsimies klāt, un trenējamies. Bērns pats var sekot līdzi, kā viņam iet, un klassesbiedrs vai skolotājs viņam var dot norādes. Taču tas ne nozīmē, ka visiem bērniem atstāstījums izdosies perfekts – vienam tas būs iesācēja līmenī, citam – vidējs, savukārt citam – perfekts, bet, izejot no stundas, katrs būs kaut ko sapratis, un bērni visu laiku būs iesaistīti. Savukārt skolotājiem nepieciešams tāds kā „koferītis” ar metodēm un paņēmieniem, kā šo procesu organizēt.

Foto: Publīcitātes foto.

Pāvels Pestovs, projekta „Skola 2030” vecākais eksperts.

Nevis konstatēt, bet sniegt atgriezenisko saiti

P. Pestovs atgādināja, ka jaunajā vērtēšanā būs jāpāriest no situācijas konstatēšanas uz atgriezeniskās saites sniegšanu, jo zinātniskajos pētījumos ir pietiekami atspoguļoti, ka zināšanu konstatēšana nenoved pie tā, ka bērns mācīsies vairāk.

Turklāt dažādām situācijām nepieciešama atšķirīga atgriezeniskā saite. Piemēram, bērnam nesanāk labi izprast tekstu. Ja viņam ir nepietiekams vārdu krājums, skolotājs sniegs vienu atgriezenisko saiti, ko darīt, – ieteiks vizualizēt tekstu, klasē pie tāfeles novietos vārdu sienu utt. Bet, ja, piemēram, bērns lēni atpazīst burtus, vārdu krājums nebūs saistošs un ir jāsniedz cita atgriezeniskā saite. Tātad veltīsim mazāk laika konstatēšanai: tev ir „seši”, jo tu neizproti tekstu, vai tev ir „četri”, jo tu nevari izlasīt, bet veltīsim vairāk laika atgriezeniskajai saitei. Turklāt atgriezeniskā saite ir jāiedod precīzi ar pievienoto vērtību, paskaidroja P. Pestovs.

„Visi bērni nebūs teicamnieki, jo katram ir savi griesti, ko viņš var un spēj sasniegt,” uzskata A. Sokolova. Viņasprāt, skolotāja un bērna galvenais uzdevums ir izprast šos „griestus” un saprast, ko ar tiem var izdarīt – atrast iemeslus un attīstīties tālāk. Šī skolotāja un bērna sadarbība ir ļoti svarīga, un jāsaprot, ka visos 16 mācību priekšmetos nevar no skolēna prasīt „desmit”. Nevarēs arī kā pašlaik – konstatēt, ka bērnam ir „četri”, un pateikt, lai viņš nāk uz konsultācijām vai meklē privātskolotāju. Ir nepieciešama atgriezeniskā saite pret rezultātu, un tad var saprast, kā un kāpēc pietrūkst un ko ar to darīt.

A. Sokolova pauða viedokli, ka skolotājam arī ir jāizprot, kā šī sistēma darbojas, kādas metodes viņš pārzina un kā darbojas atgriezeniskā saite, jo skolotāju pieredze atšķiras un arī viņi ir katrs savā līmenī – viens strādā pa jaunam, cits taustās, mēģina saprast, bet citam ir grūti šķirties no vecās pieredzes. Labā ziņa – skolotāji ir gatavi mācīties.

I. Akmentiņa-Smildziņa norādīja, ka vecāki uzdod jautājumus, kāpēc katrā priekšmetā trīs nedēļas neparādās neviena atzīme, kā saprast, ko nozīmē vērtējums – šīs mazās aprakstītās lapiņas, ko ar to iesākt un ko mēs mājās varam darīt. A. Sokolova atgādināja, ka tāpēc jau skolā ir vecāku dienas un vecāki nāk arī uz individuālām sarunām. Turpretī skolotājam vissarežģītākais jautājums ir, kā uztrenēt savas prasmes, lai sniegtu atgriezenisko saiti, aptverot visus 30 bērnus klasē, un lai šī saite būtu individuāla. „Tāpēc skolotājiem ir jātrenējas, mēs organizējam mācības skolotājiem un darām to jau trešo gadu. Gūtās atziņas: tas strādā, skolotājiem patīk, viņi redz tam jēgu. Tikai skolotājam ir jāsaprot, ka ar 5. klasi darbosies vieni paņēmieni, bet ar 9. klasi – citi, ar A klasi var darboties šādi, bet ar B klasi – citādi. Skolotājam jāveido sava sistēma. Kad sistēma ir izprasta un izveidota, tad var strādāt” ir pārliecināta A. Sokolova.

Pārbaudīt var dažādos veidos

Vecākus interesēja arī, kad būs pirmie eksāmeni – jaunie valsts pārbaudes darbi ar jauno pieeju, uz ko P. Pestovs atbildēja, ka pirmie valsts pārbaudes darbi būs 2023. gadā, kad pēc pilnveidotā saturā tos kārtos 9. klasses, bet vidējā izglītībā – padzīļinātajos kursos. Savukārt gadu iepriekš – 2022. gadā – būs iespēja

kārtot valsts pārbaudes darbus optimālajā līmenī latviešu valodā, matemātikā un svešvalodā. Bet vēl gadu iepriekš Valsts izglītības satura centrs (VISC) plāno publiskot eksāmenu paraugus. Pārbaudes darbu forma un veids noteikti mainīsies atbilstoši pilnveidotajam mācību saturam, tie būs kompleksi un citādi veidotī, orientēti uz komplekso sasniedzamo rezultātu. Tā kā eksāmenā trīs stundu laikā nav iespējams iegūt pilnīgu informāciju, noteiktos priekšmetos būtu svarīgi dot iespēju bērniem krāt punktus jau procesā, bet eksāmenā skolēniem demonstrēt savas spējas arī praktiskajos darbos, piemēram, ķīmijā un fizikā.

Ļoti nozīmīga diagnosticējošajos darbos ir funkcijas un mērķu precīzēšana. Tie nav domāti, lai bērnus salīdzinātu, lai tikai no tiem secinātu par skolas kvalitāti, bet diagnosticējošie darbi domāti, lai skola un skolotājs kopā plānotu un pilnveidotu mācību procesu, īpaši domājot par bērniem pēc 3. klases, kad var būt mainīs skolotājs. Projekta „Skola 2030” veidotie diagnosticējošie darbi būs domāti skolotājam, lai viņš varētu plānot procesu ar savu klasi. Piemēram, ar vienu klasi var droši iet uz priekšu, bet ar citu nav tik labi, un tad divas nedēļas vai vairāk – tik, cik nepieciešams –, skolotājs varēs veltīt laiku, lai uzbūvētu pamatus, jo, lai ietu uz priekšu un lai bērns vai pieaugušais iemācītos, svarīgs faktors ir būvēt klāt no tās vietas, kur es esmu. Jo, ja nav iepriekšējo zināšanu, zināšanas ir fragmentāras un nepilnīgas. Diagnosticējošajiem darbiem ir tieši tāds mērķis – ieplānot šo procesu pēc iespējas kvalitatīvāk.

Turpmāk atzīmju būs mazāk

„Atzīmju skaits būtiski samazināsies – viena mēneša laikā viena atzīme, bet kas tajā ietilpst, kas tiek novērtēts – zināšanas, prasmes, attieksmes vai kas cits?” jautā vecāki. A. Sokolova uzskata, ka tas ir atkarīgs no sasniedzamā rezultāta, ko gribam redzēt, un tā, vai ieliekam tikai akadēmiskās zināšanas vai iestrādājam arī citas lietas, un tā var būt arī attieksme. Vienlīdz svarīgas ir akadēmiskās zināšanas, attieksme un prasmes. Lai gan attieksme – tas ir „slidens” jautājums. Piemēram, vai mājasdarbu pildīšana vai nepildīšana parāda manu attieksmi? Ja es mācos uz „deviņi” un „desmit”, visu izmācos stundās un mājās man vairs nevajag trenēties. Kontroldarba vērtējums ir atkarīgs no sasniedzamā rezultāta, un atzīme var būt ne tikai par 40 minūšu darbu, bet arī par divu nedēļu projektu.

„Piemēram, man kā matemātikas skolotājai šķiet, ka mācīties statistiku no grāmatas un pēc tam uzrakstīt kontroldarbu ir nepraktiski un neinteresanti. Tā vietā mēs ar skolēniem veidojam projektu divu triju nedēļu garumā. Sākumā apgūstam teoriju, izvirzām mērķi, notiek plānošana grupās un veicam vēl vairākas citas darbības, lai šis projekts – pētījums – īstenotos. Visu mēs kopā kā klase varam nodefinēt. Noslēgumā novērtējam arī sadarbību un to, vai viss notika laicīgi pēc plāna,” savu pieredzi izklāsta skolotāja A. Sokolova.

P. Pestovs uzskata, ka papildinātais saturs neatceļ fundamentalās zināšanas, bet prasme kontrolēt emocijas tagad ir saturs. Ja vien veltīsim laiku atgriezeniskās saites sniegšanai, bērns varēs zināt, cik tālu ir tīcis, un, iespējams, arī pamatskolā parādīsies līmeni. Četri līmeni pret sasniedzamo rezultātu, piemēram, prot saskaitīt divciparu skaitļus, un pretī ir līmenis. Taču tas jāizskaidro vecākiem, jo nevar būt situācija, ka pusgadu nekas nenotiek, bet tad pēkšņi – kontroldarbs un „trīs”. Viņaprāt, skolas līmeni ir jābūt iespējai laikus pamanīt problemātiku – ieraudzīt tos bērus, kuriem nesanāk tik labi, un problemātiskajiem bērniem sniegt papildu atbalstu, kuru plānojam skolas līmeni.

A. Sokolova piebilda, ka būtu labi, ja „e-klases” un „mykob” sistēmās nākotnē būtu iespēja ziņas dot jau procesā (patlaban šādas iespējas nav). Bet, kamēr nav, katra skola var izstrādāt savu vērtēšanas sistēmu. „Mēs savā skolā praktizējam vērtējumu procentos. Piemēram, procesā starp diviem lieliem pārbaudes darbiem iesākam tēmu, tad uzdodam bērniem mazu darbiņu un nevis liekam atzīmi, bet veidojam stabīju, kur ierakstām vērtējumu procentos, protams, pirms tam izrunājot ar bērniem un vecākiem, ko tas nozīmē. Tā skolēnam ir ziņa: ja es gribu kontroldarbā dabūt „astoņi”, bet mans vērtējums ir 30–40%, tad, visticamāk, „astoņi” es nedabūšu, un man ir kaut kas jādara – jāiet uz konsultāciju u. c. Ari vecāki tā var sekot līdzi, kā bērns virzās,” savā pieredzē dalās A. Sokolova.

Andžela Sokolova, Mārupes ģimnāzijas direktora vietniece metodiskajā darbā.

Foto: Publicitātes foto

Vai vecākiem obligāti jāiet „e-klasē”?

Vai vecākiem obligāti ir jāiet „e-klasē” vai „mykob”? I. Akmentiņa-Smildziņa pastāstīja, ka ir saskārusies ar vecākiem, kuru bērns mācās 4. klasē un kuri kategoriski pasaka: „Es „e-klasē” neiešu!” A. Sokolova atbildēja, ja vecāki bērnam ļoti uzticas, viņi var arī neiet „e-klasē”. Savukārt P. Pestovs piebilda, ka svarīgi ir veidot pozitīvu attieksmi, jo mūsu sabiedrībā diemzēl ir pieņemts, ka klūda – tā ir neveiksme, bet klūda var būt arī iespēja, lai labāk saprastu un iemācītos. Skolotājiem arī nevajadzētu bērniem teikt, ka tu neesi matemātikis u. c., jo bērnam šajā vecumā veidojas priekšstats par sevi.

„Mēs ļoti daudz ar bērniem runājam, kur iemācīto var izmantot. Nesen man bija saruna ar 11. klasses puišiem, un es viņiem jautāju, vai viņi mācītos arī tad, ja neliktu atzīmes. Viņi atbildēja, ka daļēji jā. Bez atzīmes viņi mācītos to, kas viņus interesē. Vienam puism tie bija eksaktie priekšmeti – matemātika, fizika, ķīmija, bioloģija, bet citam – māksla. Bet, lai, piemēram, piespiestu sevi mācīties vēsturi, būtu nepieciešamas atzīmes. Tas nav sacensību gars, kas mudina bērnus dabūt labas atzīmes, bet drīzāk izvairīšanās no sliktas atzīmes ir izvairīšanās no negatīvām emocijām, no nokļūšanas neērtā situācijā, kas rastos, ja būtu jāizskaidrojas ar vecākiem,” atzīst A. Sokolova.

„Tas nav atsevišķu skolotāju, bet skolas jautājums – mums ir jāvienojas, kādas lietas darīsim,” uzsver P. Pestovs, piebilstot, ka sistēma, kad skolēns redz, cik tālu ir tīcīs, jāievieš jau no 1. klasses. Viņš arī neatbalsta sacensību atzīmju dēļ, jo tā skolēnus motivē tikai īstermiņā.

I. Akmentiņa-Smildziņa piebilst, ka bieži bērni saka, kāpēc man tas jādara, man atzīmi par to neliks. Bet vecākiem savukārt patīk sacensties, un „e-klase” šajā sacensībā ir rīks. „Manam pusaudzim nav motivācijas, ar „seši” vai „septiņi” viņam pietiek, mājasdarbus necenšas pildīt, nav sacensību gara,” arī šādi mēdz žēloties vecāki. A. Sokolova smaidot atbild: „Viss kārtībā, ļoti normāls bērns!”

P. Pestovs piebilst, ja bērns jau pirmajās trijās klasēs pieradīs, ka kāds stāv priekšā un stāsta, bet viņam tikai jāsēž un jāpieraksta, tas vairs neder. Jāparāda, ka process var notikt citādi, var apskatīt arī bērnam interesantas tēmas un aiziet ekskursijā uz pašvaldību un apskatīties, kā tiek pieņemti lēmumi (sociālajās zinībās). Bet A. Sokolova secina, ja bērns negrib mērīties ar citiem, tad vecākiem un skolotājiem ir jādomā, kā parādīt, ka bērns var sasniegt vairāk, un kā to sasniegt. „Kad bērni man saka, kāpēc vispār ir jāpilda mājasdarbs, tad es viņiem jautāju, kam viņi pilda mājasdarbu – man vai sev. 5. klasses bērns tā vietā, lai pildītu mājasdarbu, labāk ies ārā, skatīties filmas, lasīs grāmatu vai tiksies ar draugiem, viņš vēl nav spējīgs izdarīt izvēli, bet mūsu uzdevums ir viņam palīdzēt. Var, piemēram, sacīt: jā, tu vari nepildīt, bet ar ko tas beigsies, ko tu gribi savā dzīvē sasniegt un vai bērnam dzīvē vispār ir mērķis. Vai mēs par to runājam? Ielu slaucišana, ar ko mūs biedēja pirms 20 gadiem, vairs nav aktuāla,” teic A. Sokolova.

Skolotājam jāparāda bērnam ceļš

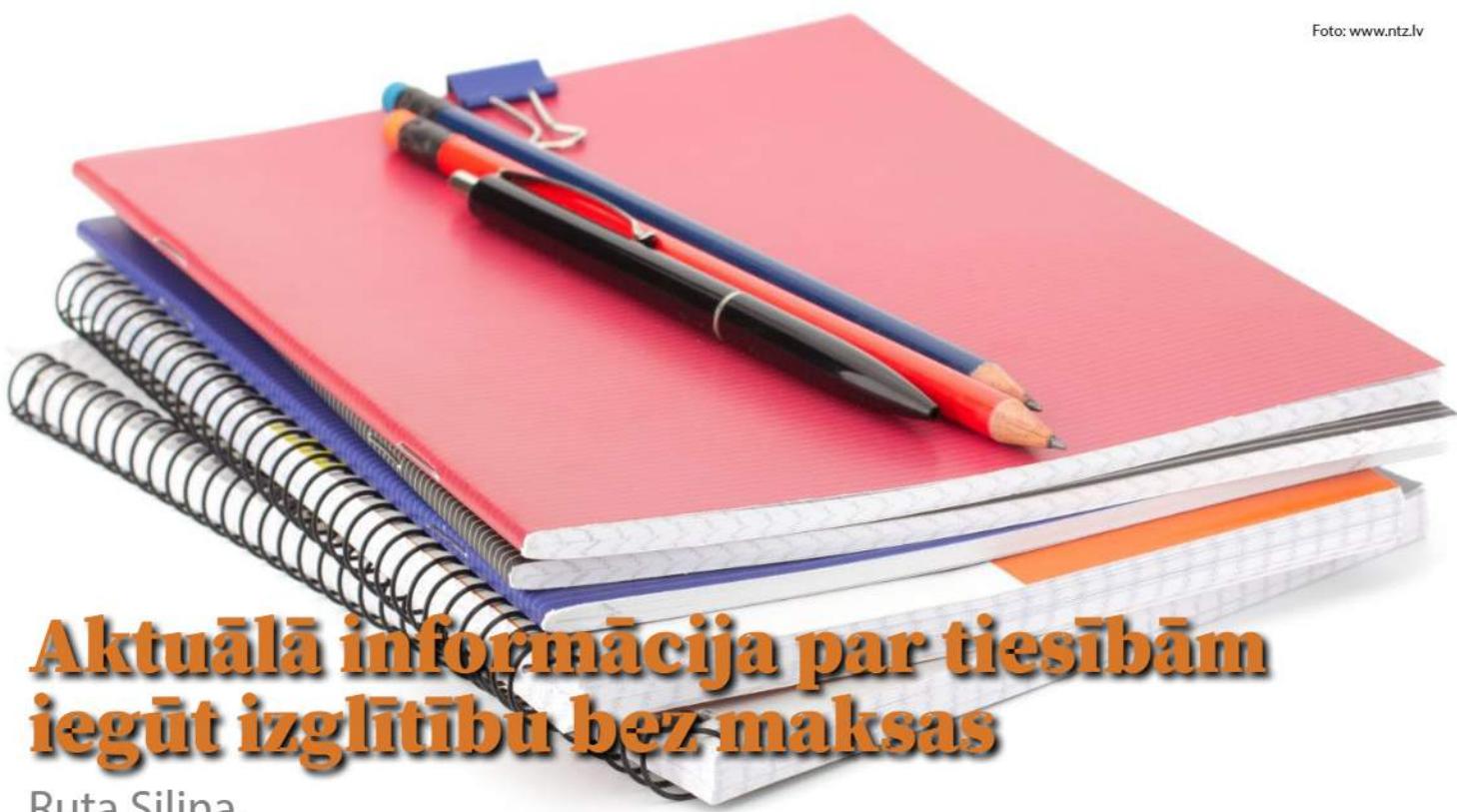
„Cik tālu esi tīcīs līdz mērķim, ko tu esi darījis tā labā, nevienna lieta nerodas pati no sevis, ir svarīgi, lai bērns to saprastu,” uzsver P. Pestovs. Turpretī skolotājam ir svarīgi saprast, vai es esmu iedevis bērnam rīku, kā to darīt. Uzdodu iemācīties dzejoli no galvas, bet vai es pasaku, ka to var ierakstīt telefonā, vizualizēt, zīmēt. Var pateikt: labi, tu esi ieguldījis tik daudz darba, nākamreiz darīsim tā. „Tad bērnam iznāk sacensties pašam ar sevi,” secina mamma I. Akmentiņa-Smildziņa, uzdodot kārtējo vecāku jautājumu, kā vērtēt sportu, vizuālo mākslu, mājturību?

P. Pestovs paskaidro, ka arī sportam un vizuālajai mākslai ir noformulēti savi sasniedzamie rezultāti un ir reāls laiks, kā mēs tiksims pie rezultāta. „Bet vai man pietiks ar trim stundām nedēļā, lai es varētu to iemācīt? Jo vērtēt mēs varam tikai to, ko varam iemācīt noteiktā laika periodā. Tehnikas precizitāte, ar kādu paņēmienu tu darīji – es to skatīšos un pēc tam sniegšu atgriezenisko saiti. Mums jāparāda ceļš, kā mēs to sasniegsim – cik daudz, kādā veidā un kā es to sasniegšu,” viņš atgādina skolotājiem.

Vai paliks vērtējumi „ieskaitīts” un „neieskaitīts”, vēlas noskaidrot vecāki. Uz to P. Pestovs atbild, ka skola var izvēlēties līmenus. „Ieskaitīts vai neieskaitīts, procenti u. c. – to izlemt ir skolas atbildība, un tas ir jāizskaidro vecākiem. Nav pieļaujama situācija, ka mēs skolā to pieņemam un tikai paši to zinām,” viņš norāda.

Vai ir pieļaujams neskaitāmas reizes labot un pārrakstīt darbus? A. Sokolova uzskata, ka mēs nevaram jaut bērniem bezgalīgi labot atzīmes, jo ir situācijas, kad jāpietiek tikai ar vienu reizi, kad ir jāsaņemas un jāizdara maksimāli labi.

„Kāpēc tev šāds rezultāts ir sanācis, pajautāt bērnam un tad jaut uzlabot. Jāļauj pa ceļam klūdīties, bet mums kā sabiedrībai līdz tam vēl ir jāaug,” viņa iesaka. Bet P. Pestovs spriež, ka katrs lēmums ietekmēs to, ko bērns domās par izglītības sistēmu. Ja skola pieņems lēmumu, ka katru darbu var pārrakstīt četras piecas reizes, tad pamatīgi jāpārdomā, kādas tam būs sekas. Jābūt skaidriem spēles noteikumiem, un par tiem jāatgādina 1. septembrī, nevis spēles laikā vai beigās. ■

Aktuālā informācija par tiesībām iegūt izglītību bez maksas

Ruta Siliņa,
Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs

Pēc ilgāka pārtraukuma 2019. gada rudenī tiesībsarga redzeslokā atkal nonāca mācību līdzekļu finansēšanas jautājums – lūgums izvērtēt vecākiem izsniegtā mācību līdzekļu saraksta atbilstību tiesībām iegūt izglītību bez maksas. Mācību grāmatas un darba burtnīcas sarakstā nebija minētas, taču visi iekļautie mācību līdzekļi nebija individuālie mācību piederumi Izglītības likuma 1. panta 12. punkta „k” apakšpunkta izpratnē, kas jāpērk vecākiem.

Tiesībsargs lūdza skolu izvērtēt sarakstā iekļautos individuālos mācību piederumus un izslēgt tos, kas ir vērtējami kā „mācību materiāli” un „iekārtas un aprīkojums”. Skola vēlējās saņemt kontrolējošās institūcijas – Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) – viedokli.

Tā rezultātā tiesībsarga pārstāvis piedalījās IKVD rīkotā sanāksmē, kurā kopā ar Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) un Valsts izglītības satura centra (ViSC) pārstāvjiem tika panākta vienošanās par kopīgu viedokli un ieteikumiem attiecībā uz individuālo mācību piederumu nodrošināšanu.

Viedoklis 2020. gada februārī tika nosūtīts pašvaldību izglītības pārvaldēm un izglītības speciālistiem izglītības iestāžu informēšanai, aicinot tās pārskatīt praksi individuālo mācību piederumu nodrošināšanā.

IKVD par individuāliem mācību piederumiem

IKVD, veicot izglītības procesa uzraudzību, konstatējis, ka joprojām pastāv atšķirīga prakse individuālo mācību piederumu nodrošināšanā.

Lai sniegtu atbalstu un veicinātu vienotu izpratni par normatīvajos aktos ietverto tiesisko regulējumu individuālo mācību piederumu nodrošināšanā, kvalitātes dienests organizējis tikšanos, kurā IZM, Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja un ViSC pārstāvji vienojās par šādu kopīgu viedokli un ieteikumiem attiecībā uz individuālo mācību piederumu nodrošināšanu.

Ievērojot bezmaksas izglītības principu¹ un izglītības iestādē īstenojamo izglītības programmu izmaksās ietveramos izdevumus mācību līdzekļu iegādei², izglītības iestādei nav pamata izglītojamā likumiskajiem pārstāvjiem (turpmāk – vecāki) pieprasīt nodrošināt visus izglītības programmas apguvei nepieciešamos individuālos mācību piederumus.

Tādēļ ierosinām izglītības iestādei sākotnēji patstāvīgi izvērtēt un vienoties par konkrētiem izglītības

¹ Izglītības likuma 55. panta 1. punkts.

² Izglītības likuma 60. panta trešā daļa.

programmas apguvei nepieciešamiem individuāliem mācību piederumiem un to, kādus no tiem tā nodrošinās, savukārt izglītības iestādes padomei pieņemt lēmumu³ par pārējo individuālo mācību piederumu nepieciešamību, pirms tos pieprasīt nodrošināt vecākiem, piemēram, pedagoga sagatavotajā pirmsskolas izglītības programmas īstenošanai nepieciešamajā mācību līdzekļu sarakstā iekļautos individuālos mācību piederumus sākotnēji izvērtē izglītības iestādes metodiskā padome un izglītības iestādes vadītājs, pēc tam lēmumu par pārējiem izglītības iestādes nenodrošinātiem individuāliem mācību piederumiem, piemēram, rakstāmpiederumiem, pieņem izglītības iestādes padome.

Aicinām ņemt vērā:

- 1) lai izglītojamais varētu apgūt mācību priekšmetu obligāto saturu, izglītības iestādei jānodrošina nepieciešamie materiāli (piemēram, apgūstot adīšanas tehnoloģiju, jānodrošina dzīja, apgūstot metāla stieplu locīšanu – metāls, apgūstot vizuālās mākslas tehniku – guaša krāsas), un tikai gadījumā, ja izglītojamais kādu iemeslu dēļ nevēlas izmantot izglītības iestādes piedāvātos materiālus vai vēlas radīt priekšmetu vai produktu savām vajadzībām, tie jānodrošina vecākiem (piemēram, izglītojamais, apgūstot šūšanas tehnoloģiju, vēlas uzšūt sev svārkus vai viņam nav pieņemama izglītības iestādes piedāvātās krāsas dzīja);
- 2) vecākiem savu iespēju robežas jānodrošina⁴ bērna izglītošanai tikai tie individuālie mācību piederumi⁵, kas izmantojami nevis viena, bet vairāku mācību priekšmetu obligātā satura apguvei (piemēram, rakstāmpiederumi un pierakstu burtnīcas), savukārt izglītības iestādei – individuālie mācību piederumi, bez kuru esības izglītojamais nevar apgūt mācību priekšmetu obligāto saturu (piemēram, aplikāciju papīrs, guaša krāsas, ūdens trauks, otiņas un vaska drāna);
- 3) vecākiem nav jānodrošina mācību priekšmetu obligātā satura apguvei nepieciešamās izejvielas, piemēram, milti ēdienu gatavošanai, jo izejvielas nav uzskatāmas par individuāliem mācību piederumiem;
- 4) lai gan izglītības iestādes padomes pieņemtais lēmums par individuāliem mācību piederumiem⁶ ir saistošs vecākiem, jāņem vērā vecāku materiālais stāvoklis, un gadījumā, ja vecāki nespēj nodrošināt izglītības iestādes padomes pieņemtajā lēmumā norādītos individuālos mācību piederumus, tie jānodrošina izglītības iestādei;
- 5) izglītības iestādes padomei nav pamata lemt par konkrēta ražotāja un/vai prečīmes individuālo mācību piederumu nodrošināšanas nepieciešamību. ■

³ Izglītības likuma 31. panta trešās daļas 5. punkts.

⁴ Izglītības likuma 58. panta trešā daļa.

⁵ Izglītības likuma 1. panta 12.4 punkta „k” apakšpunkts.

⁶ Izglītības likuma 58. panta ceturtā daļa.